

Derelkowski, Andrzej

"Życie codzienne na Śląsku w wiekach średnich", Ryszard Kiersnowski, Warszawa 1977 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 70/1, 162

1979

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

woju potęgi Kościoła Rzymskiego, a mianowicie pontyfikat Innocentego III. Dzieje samej instytucji Kościoła czy papieżstwa nie znajdują się w zasadzie w kręgu zainteresowań autorów, chyba że w jakimś stopniu mogą uchodzić za element doktrynalny. Chodzi tu jednocześnie o oficjalną doktrynę kościelną, głoszoną i nauczaną przez papieży, sobory, synody biskupów i teologów, a nie jej ludową interpretację. Również ruchy religijne są przedmiotem zainteresowania tylko o tyle, o ile przyczyniły się do przeobrażeń doktryny oficjalnej. W tomie zamieszczono następujące artykuły: E. Potkowski, „Papieżstwo a państwa europejskie (XIII—XIV w.)”; M. Kosman, „Przenikanie katolicyzmu do Europy północno-wschodniej”; J. Keller, „Sobory powszechne w średniowieczu”; J. Wierusz-Kowalski, „Monastycyzm i mistyka średniowieczna”; R. Palacz, „Powstanie i rozwój uniwersytetów w średniowieczu”; J. Sulowski, „Problemy metodologii filozofii średniowiecznej”; J. Wierusz-Kowalski, „Problematyka teologii katolickiej w średniowieczu”; L. Grochowski, „Dzieje ustawodawstwa kościelnego w średniowieczu (XII—XV w.)”; J. Wierusz-Kowalski, „Historia kultu katolickiego w dobie średniowiecza”; Z. Kruszelnicki, „Z zagadnień ikonografii sztuk plastycznych w średniowieczu”. Jeśli chodzi o ostatni artykuł, to należy zwrócić uwagę, iż po raz pierwszy poświęcono wiele miejsca sprawie ikonografii, zważywszy na dużą rolę, jaką zaczęła odgrywać w kształtowaniu doktryny katolickiej. Chronologiczne studia zatrzymują się na wielkim rozłamie w Kościele Zachodnim (1517).

A. D.

Ryszard Kiersnowski, *Życie codzienne na Śląsku w wiekach średnich*, PIW, Warszawa 1977, s. 198.

W serii wydawniczej „Życie codzienne” coraz częściej obok przekładów spotkać można pozycje rodzime i poświęcone najczęściej dziejom Polski. Z jednej strony pozwala to na wzbogacenie wiedzy o naszej przeszłości, z drugiej — stwarza możliwość porównań, poszukiwania analogii i różnic w warunkach bytu szerokich grup społecznych. Szanse w tej konfrontacji nie są, rzecz jasna, równe. Znacznie skromniejsza baza źródłowa nie pozwala na uzyskanie obrazu równie bogatego dla Polski, jak dla Francji, Niemiec czy Włoch. Stosunkowo najlepiej przedstawia się sprawa na Śląsku, i życiu codziennemu w średniowieczu w tej właśnie dzielnicy Polski poświęcił swą książkę Ryszard Kiersnowski. Wiele miejsca zajmuje w pracy przedstawienie tak istotnych w wiekach średnich problemów, jakimi były czas, jego przemijanie, mierzenie, życie i śmierć, klęski elementarne i namiętności religijne. Autor bada nie tylko życie grupy feudalnej, o co stosunkowo łatwiej ze względu na charakter źródeł, ale także ludności chłopskiej polskiej czy kolonistów obcych (jakże cenny materiał Książki Henrykowskiej!), czy też wiedzę i umiejętności zawodowe kupców wrocławskich. Opisy tych właśnie, żyjących z pracy grup ludności, stanowią niewątpliwie najcenniejsze fragmenty książki. Dodatkowym zaś jej walorem — co nie jest bez znaczenia dla szerokiego kręgu czytelników — jest bogaty, obrazowy język.

Jak wszystkie tomy serii — pozycja bogato ilustrowana. Zawiera również notkę bibliograficzną i indeksy.

A. D.